

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Projekty česko-polské přeshraniční spolupráce z území města Opavy

Projects of Czech-Polish Cross - border Cooperation from the Opava City Area

Student: Milena Skazíková

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Petr Mrkývka, PhD.

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Milena Skazíková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208R011 Ekonomika a právo v podnikání**
Téma: **Projekty česko-polské přeshraniční spolupráce z území města Opavy**
Projects of Czech-Polish Cross - border Cooperation from the Opava
City Area

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Evropská územní spolupráce v období 2007 - 2013
 3. Historie a současnost česko-polské přeshraniční spolupráce v Opavě
 4. Projekty česko-polské přeshraniční spolupráce z území města Opavy a jejich přínos
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. Dopln. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
GALUZSKOVÁ-NOVOTNÁ Jana, Daria KARDACZYŃSKA a Magdalena SIARA. *Euroregion Silesia*. 1. vyd. Racibórz: Stowarzyszenie Gmin Dorzecza, 2009. 102 s. ISBN 978-83-89802-82-8.
VILAMOVÁ, Šárka. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

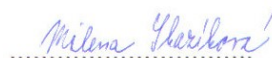

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně.
Všechny použité zdroje uvádím v seznamu literatury.

Ostrava, 11. května 2012

Milena Skazíková

Touto cestou bych chtěla poděkovat mému vedoucímu práce JUDr. Petru Mrkývkovi, Ph.D., za jeho odbornou pomoc při tvorbě bakalářské práce. Mé poděkování patří rovněž pí. Ing. Janě Novotné – Galuszkové za poskytnutí odborných podkladů a informací.

OBSAH

1 ÚVOD	3
2 EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE V OBDOBÍ 2007–2013	5
2.1. Význam politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	5
2.1.1. Vymezení politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	5
2.1.2. Cíle regionální politiky EU v období 2007 - 2013	6
2.1.3. Regionální politika ČR	8
2.1.4. Strukturální fondy	9
2.2. Operační programy pro cíl Evropská územní spolupráce v období 2007 - 2013	11
2.2.1. Síťové operační programy – ESPON 2013, INTERECT II	12
2.2.2. Operační programy meziregionální a nadnárodní spolupráce	13
2.2.3. Operační programy přeshraniční spolupráce v ČR	14
2.3. Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR	16
2.3.1. Financování přeshraniční spolupráce ČR – PR v letech 1999-2006	16
2.3.2. Charakteristika operačního programu ČR – PR	17
2.3.3. Financování operačního programu ČR – PR v období 2007-2013	18
2.4. Euroregion	19
2.4.1. Euroregiony v Evropě	19
2.4.2. Euroregiony v ČR	19
2.4.3. Euroregion Silesia	21
3 HISTORIE A SOUČASNOST ČESKO-POLSKÉ SPOLUPRÁCE V OPAVĚ.....	23
3.1. Historický vývoj česko-polských vztahů	23
3.1.1. Historie Opavska a Horního Slezska	23
3.2. Spolupráce ČR – PR v současnosti	24
3.2.1. Realizace přeshraniční spolupráce s účastí města Opavy	24
4 PROJEKTY PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE Z ÚZEMÍ MĚSTA OPAVY A JEJICH PŘÍNOS.....	26
4.1. Příklady realizovaných mikroprojektů z území města Opavy	29
4.1.1. Projekt Historie, sport a spolupráce	29
4.1.2. Projekt Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz	31
4.1.3. Projekt Česko-polské tradice a obyčeje	33

4.2. Příklad realizovaného velkého projektu pro období 2007-2013	35
4.2.1. Projekt Posílení akceschopnosti JSDH při povodních	35
4.3. Celkové zhodnocení a přínos projektů přeshraniční spolupráce	37
5 ZÁVĚR.....	39
Seznam použité literatury	
Seznam zkratk	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 ÚVOD

Evropa je geograficky velmi rozmanitým kontinentem, i přesto však státy na tomto území spojuje společná historie a kultura. Jednotlivé státní útvary od sebe oddělují státní hranice, které jsou buď přírodního charakteru, příkladem jsou pohoří a vodní toky, nebo jsou vytvořeny uměle. Právě v důsledku této skutečnosti území ležící v pohraničí bylo vždy dopravně obtížněji dostupné a nebylo tak osídlováno jako oblasti ve vnitrozemí. Proto také příhraničí zaostávalo i ekonomicky oproti zbytku státu. I v dnešní době jsou ještě znatelné jisté rozdíly mezi těmito oblastmi. Tato práce se zaměřuje na příhraniční oblast Slezska, konkrétněji na oblast území Opavy.

Pro zpracování tématu vycházím z následující hypotézy: Přeshraniční spolupráce je důležitým nástrojem pro regionální rozvoj příhraničních oblastí. Hlavními aktéry a koordinátory této spolupráce jsou zejména euroregiony, územní samosprávy a v neposlední řadě jednotlivá města a obce. Bohatá spolupráce obcí a regionů na česko-polském pomezí je významným prvkem rozvoje také pro Opavu a její polské partnery. Současně však existují i bariéry, které rozvoj této spolupráce znesnadňují.

Cílem práce je analyzovat vývoj česko-polských kontaktů, jichž se účastní město Opava, vyhodnotit jeho přínos a současně nelézt negativa, jakož i způsoby k jejich odstranění.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol včetně úvodu a závěru. Teoretické části jsou věnovány dvě samostatné kapitoly. První z nich pojednává o nezastupitelné roli, tedy o významu politiky hospodářské a sociální soudržnosti v Evropské unii. Dále jsou zde přiblíženy cíle stanovené pro období 2007–2013 a jejich dosažitelnost. Důležitou roli sehrávají také euroregiony, které velkou měrou přispívají k fungování přeshraniční spolupráce. K tomu, aby spolupráce mohla fungovat, je nezbytné i zabezpečení jejího financování, které probíhá prostřednictvím fondů EU. Další část této kapitoly se pak věnuje operačnímu programu česko-polské přeshraniční spolupráce.

V následující kapitole je přiblížen historický vývoj mezi Českou republikou a Polskou republikou, konkrétněji pak oblast Opavy. Není možné opomenout ani současný vývoj spolupráce a obecně vztahů mezi oběma zeměmi a nastínění možného budoucího vývoje.

Poslední, analytická kapitola se zabývá jednotlivými projekty česko-polské přeshraniční spolupráce z území města Opavy, a to těmi skončenými i právě realizovanými v programovém období 2007–2013. V prvních dvou podkapitolách jsou na konkrétních příkladech analyzovány mikroprojekty a velké projekty.

Informace k vypracování bakalářské práce jsem čerpala z odborných publikací, oficiálních stránek příslušných institucí a v neposlední řadě z interních materiálů, poskytnutých tajemnicí Euroregionu Silesia.

2 EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE V OBDOBÍ 2007–2013

2.1. Význam politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS), též nazývaná jako regionální politika, strukturální politika nebo politika soudržnosti, je v současné době jednou z nejvýznamnějších politik v rámci EU, a proto ji není možné v této práci opomenout. Důvodem je především skutečnost, že právě evropská územní spolupráce tvoří jeden z cílů regionální politiky EU. [39]

2.1.1. Vymezení politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Evropská unie je jednou z hospodářsky nejúspěšnějších oblastí světa, i přesto ale existují mezi jednotlivými členskými státy značné rozdíly. Ještě nápadnější jsou pak rozdíly mezi různými regiony v Evropě. Kupříkladu Lucembursko, nejbohatší země EU, je zhruba sedmkrát bohatší než Rumunsko a Bulharsko, které jsou naopak nejchudšími členskými státy EU. [5], [44]

Politika hospodářské a sociální soudržnosti, nazývaná také regionální politika, se řadí mezi poměrně mladé aktivity EU. Její vznik se datuje do 70. let minulého století, kdy do ES vstoupily státy s méně rozvinutou ekonomikou nebo silnými regionálními disparitami¹ (Velká Británie, Dánsko, Irsko). To však nemění nic na tom, že její význam neustále roste. Je to jediná politika, jejíž hlavní funkcí je snižování meziregionálních nerovností. Co se týče vztahu k ostatním politikám EU (zemědělská, životní prostředí apod.), dosahuje stále privilegovanějšího postavení. Pro období 2007-2013 počítá EU ze svého rozpočtu vydat na politiku hospodářské a sociální soudržnosti zhruba 347 miliard EUR, což je více než jedna třetina rozpočtových výdajů. Objem finančních prostředků z rozpočtu EU, vynaložený na tuto politiku, zaujímá druhé místo hned za společnou zemědělskou politikou. [45], [51]

Evropská regionální politika je skutečnou společnou politikou založenou na principu finanční solidarity. To znamená, že největší podpora směřuje do nejméně rozvinutých regionů členských států. Solidarita je tedy významným prvkem politiky EU. Také v preambuli

¹ **Disparita** - nerovnost, různost, rozdílnost

Amsterodamské smlouvy se hovoří o solidaritě mezi národy Evropské unie, o jejich hospodářském a sociálním pokroku a o posilování soudržnosti. [5]

2.1.2. Cíle regionální politiky EU v období 2007 - 2013

Základním cílem regionální politiky je posílení hospodářské a sociální soudržnosti EU především podporou činnosti v oblasti regionální, strukturální, zemědělské a sociální politiky a politiky na podporu zaměstnanosti. [6]

Pro programovací období 2007 – 2013 byly stanoveny tři cíle:

Cíl 1: Konvergence

Konvergence je proces přibližování se nějaké úrovni a hlavním úkolem tohoto cíle je podpora tvorby a růstu pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech, tedy snaha pozdvihnout tyto oblasti na úroveň srovnatelnou s ostatními členy EU. Tento cíl se týká regionů úrovně NUTS II s HDP na obyvatele nižší než 75% průměru v rozšířené EU a rovněž členských států, jejichž HDP na obyvatele je menší než 90% průměru EU. V České republice se týká všech regionů s výjimkou hlavního města Prahy. Tento cíl je realizován pomocí sedmi regionálních operačních programů (ROP) a osmi tématických operačních programů. [2]

Z finančních prostředků jsou hrazeny projekty typu: zlepšení základní infrastruktury, podpora podniků, úprava vody a zpracování odpadu, vysokorychlostní připojení k internetu, odborná příprava, vytváření pracovních příležitostí atd. Prostředky na tento cíl plynou z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. [50]

Cíl 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Druhý cíl se týká všech regionů EU, které nespadají pod cíl „Konvergence“. Zaměřuje se na podporu konkurenceschopnosti, růst zaměstnanosti a zvýšení zájmu o daný region pro podniky a investory. V České republice pod něj spadá pouze hlavní město Praha. [2], [50]

Mezi projekty financované z prostředků druhého cíle patří zejména: rozvoj ekologické dopravy, podpora výzkumných středisek, vysokých škol, malých podniků a zakládání nových podniků, odborná příprava, vytváření pracovních příležitostí atd. Cíl je naplňován z prostředků Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. [50]

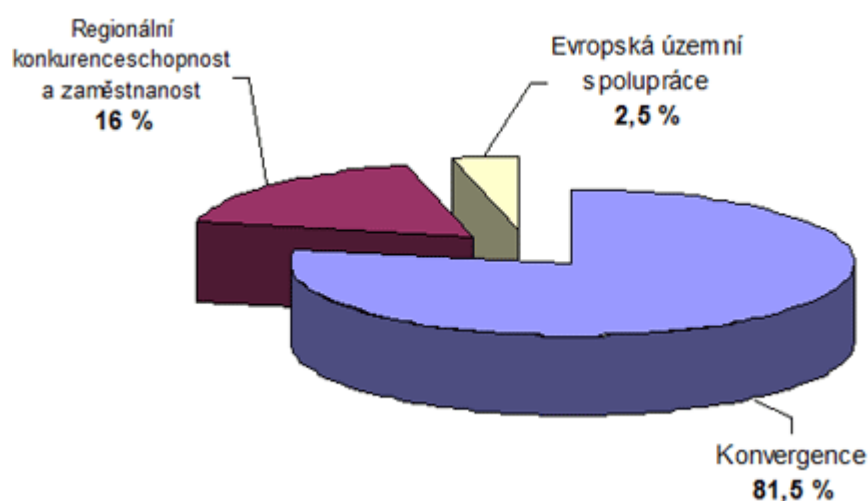
Cíl 3: Evropská územní spolupráce

Tento cíl navazuje na iniciativu Společenství INTERREG² a snaží se o posilování přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních iniciativ a na nadnárodní úrovni prostřednictvím akcí spojených s prioritami Společenství, které přispívají k celkovému územnímu rozvoji. Pro období 2007–2013 jsou tedy podporovány projekty přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce. Pod tento cíl územní spolupráce spadají regiony na úrovni NUTS III nacházející se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všech regionů NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 kilometrů. V České republice pod tento cíl spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat ze sedmi operačních programů a dvou síťových programů. [2], [45]

V rámci tohoto cíle se financují projekty jako je: společné hospodaření s přírodními zdroji, ochrana před riziky, zlepšení dopravního spojení, vytváření sítí vysokých škol, výzkumných ústavů atd. Především ale směřuje k posilování přeshraniční kooperace prostřednictvím projektů přeshraniční spolupráce. Cíl Evropská územní spolupráce je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoje. [45], [50]

Pro dosažení výše uvedených cílů využívají členské státy EU řadu nástrojů, kterými regionální politika disponuje. Na úrovni Unie sehrávají důležitou roli strukturální fondy a Evropská investiční banka. [2]

Graf 2.1. Rozdělení prostředků politiky soudržnosti na 3 cíle pro období 2007-2013

Zdroj: Evropská komise

² **INTERREG** – iniciativa, jejímž cílem je podpora spolupráce mezi regiony v Evropské unii

Tabulka 2.1. Regionální členění území podle počtu obyvatel

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU

Tabulka 2.2. Členění území České republiky

Úroveň	Název	jednotek
NUTS I	Stát	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6 249

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU

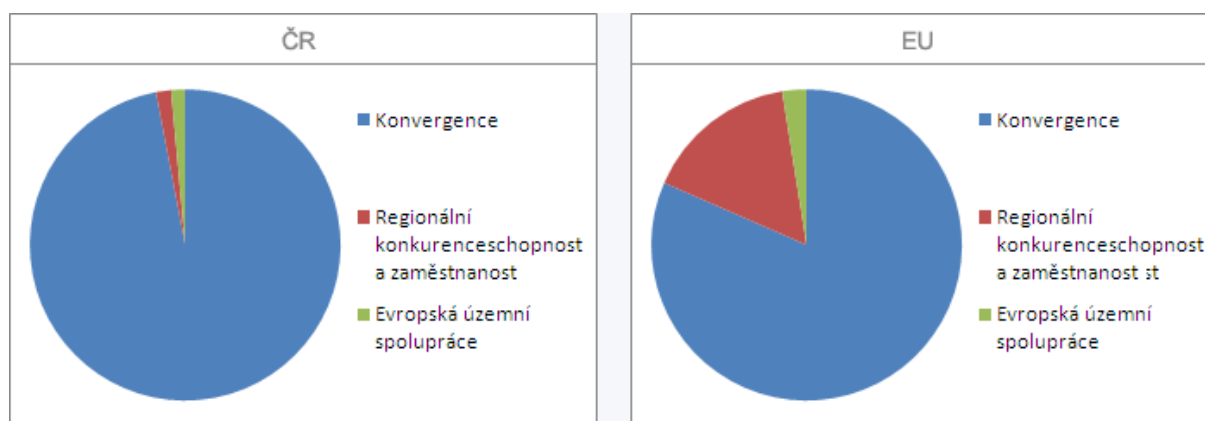
2.1.3. Regionální politika ČR

Základním cílem regionální politiky ČR je rozvoj regionů, který je zaměřený na jejich soudržnost a snaží se o zvýšení konkurenceschopnosti. V České republice za regionální politiku odpovídá ze zákona Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím příslušných nástrojů. Tím hlavním je nyní Strategie regionálního rozvoje České republiky platná pro období 2007-2013. Jejím úkolem je zabezpečit provázanost národní regionální politiky s regionální politikou EU. Z této strategie vycházejí regionálně zaměřené rozvojové programy financované zcela z národních zdrojů nebo spolufinancované ze zdrojů EU. Účelem regionální politiky ČR není rozdělovat omezené zdroje rovnoměrně, ale jasně určit priority a koncentraci finančních prostředků. Jelikož snahou regionální politiky ČR je maximální využití prostředků z fondů EU, počítá se s realizací převážné části cílů pomocí operačních programů, podrobněji rozepsaných v Národním rozvojovém plánu a v Národním strategickém

referenčním rámci pro dané období. V případě, že na uskutečnění některých cílů nebude možné využít prostředky z fondů EU, existuje možnost financování z jiných veřejných nebo soukromých zdrojů. [54]

Za klíčovou normu regionální politiky v České republice je považován zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon upřesňuje oblasti podpory regionálního rozvoje, vybrané nástroje a působnosti hlavních subjektů. Hlavními subjekty zákona o podpoře regionálního rozvoje jsou Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), kraje a obce. Také jako jediný normativní dokument v České republice přesně definuje pojem „region“. [53]

Graf 2.2. Rozdělení fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU

2.1.4. Strukturální fondy

EU využívá jako důležitý nástroj regionální politiky pro období 2007–2013 tři fondy:

- *Strukturální fondy:*
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
 - Evropský sociální fond (ESF)
- *Fond soudržnosti (FS)*

[24]

Strukturální fondy byly vytvořeny s cílem podpořit ekonomickou a sociální soudržnost. Právě jejich prostřednictvím jsou rozdělovány finanční prostředky určené ke snižování rozdílů v úrovni rozvoje různých regionů členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů včetně venkovských oblastí. Význam těchto fondů v rámci politiky soudržnosti EU je nezastupitelný. Do strukturálních fondů přispívají společně všechny členské země EU, a to procentuálním podílem ze svého HDP. Z těchto peněžních prostředků pak EU financuje pomoc méně vyspělým či postiženým regionům. [1], [6]

Od 1. ledna 2007 započalo v EU další sedmileté programové období. Oproti předcházejícímu období došlo v souvislosti s fondy EU k několika změnám. Z dříve čtyř strukturálních fondů zůstaly pouze dva (Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond). Zbylé dva fondy byly začleněny do fondů Společné zemědělské politiky. Finanční prostředky z fondů jsou rozdělovány pomocí tzv. operačních programů, které určují, kam budou směřovat v rámci daného regionu či sektoru (např. na dopravu, zemědělství apod.). Pro období 2007–2013 má Česká republika k dispozici z evropských fondů 26,69 miliard EUR. Tato částka představuje asi tři čtvrtiny ročního státního rozpočtu České republiky. [24], [49]

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

Evropský fond pro regionální rozvoj byl založen v roce 1974 jako základní nástroj regionální politiky. Je určen k financování strukturální pomoci prostřednictvím regionálních rozvojových programů, které se zaměřují na nejvíce postižené oblasti a na snižování meziregionálních nerovností. Co do objemu finančních prostředků je ERDF největší ze strukturálních fondů. Úkoly ERDF vyplývají jednak přímo ze Smlouvy o EU, ve které jsou speciální ustanovení o tomto fondu, jednak z rámce úkolů Strukturálních fondů. Při přerozdělování své pomoci rovněž zohledňuje regionální specifika a zaměřuje se na oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním. Zahrnuje investice směřující do infrastruktury, vytváření pracovních míst, podpory malého a středního podnikání, investice do životního prostředí, výchovy a zdraví, výzkumu a vývoje atd. V regionech směřuje podpora více na projekty obcí a měst, zlepšení infrastruktury nebo zvýšení cestovního ruchu, takže je možné podpořit např. turistické cesty, zakoupit vozidla veřejné dopravy, rekonstruovat kulturní památky atd. [2], [6], [21]

V zásadě se tento fond týká:

- hospodářsky zaostávajících regionů, tj. regionů, u nichž HDP/obyvatele je nižší než 75 % průměru celé EU (Cíl 1),
- regionů s odeznívající průmyslovou výrobou, kde je nezbytná restrukturalizace regionální ekonomiky (Cíl 2),
- regionů, u kterých jde o podporu rozvoje venkovského prostoru (Cíl 2).

[4]

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond je nejstarším ze strukturálních fondů a vznikl především jako nástroj společné sociální politiky. Podporuje prevenci a boj s nezaměstnaností, rozvoj lidských zdrojů a integraci na trhu práce. Především se zaměřuje na integraci dlouhodobě nezaměstnaných a mladých lidí či osob vyloučených z trhu práce atd. Jsou z něj financovány projekty typu: rekvalifikace nezaměstnaných, podpora začínajícím OSVČ, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a vědeckém sektoru apod. Čerpání prostředků z tohoto fondu je vázáno na Cíle 1 a 2 neboli regionálně vymezeno. Výdaje ESF představují asi 10 % celkového rozpočtu EU. (Evropská unie A ; *Průvodce fondy Evropské unie*)

Fond soudržnosti (FS)

Fond soudržnosti nepatří mezi strukturální fondy a liší se od nich tím, že je určen na podporu rozvoje chudších států, ne regionů. V roce 1993 byl založen Maastrichtskou smlouvou a v současnosti pomáhá všem dvanácti novým členským státům, Španělsku, Portugalsku a Řecku. Znamená to tedy, že do něj spadá i Česká republika a řídicím orgánem tohoto fondu v naší republice je Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [23]

2.2. Operační programy pro cíl Evropská územní spolupráce v období 2007 - 2013

Snahou cíle Evropská územní spolupráce je podpora přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. V České republice do něj patří všechny regiony a získat prostředky je možné z devíti operačních programů. Na tento cíl je vyčleněno pro Českou republiku 390 milionu EUR. [42]

2.2.1. Síťové operační programy – ESPON 2013, INTERECT II

Síťový operační program ESPON 2013

Zkratka ESPON (European Spatial Planning Observation Network) v překladu znamená Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost. Zahrnuje všechny členské státy EU a dále pak Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Island. Hlavním úkolem tohoto operačního programu je podporovat výzkum v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje, tzn. poskytovat informace, databáze, analýzy, mapy atp., které povedou k harmonickému rozvoji oblastí, regionů a větších územních celků. Žadatelé o dotace z tohoto programu mohou být veřejné a veřejnoprávní instituce, ale i soukromé subjekty. Pro období 2007-2013 má tento program k dispozici zhruba 45 milionu EUR. Lucemburské Ministerstvo udržitelného rozvoje a infrastruktury je řídicím orgánem programu. V České republice za něj zodpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a kontaktním místem je Ústav územního rozvoje v Brně. [13], [14]

Podle programové strategie a definovaných záměrů je program členěn na pět prioritních os:

1. *Aplikovaný výzkum územního rozvoje, konkurenceschopnosti a soudržnosti*
2. *Cílená analýza založena na poptávce uživatelů*
3. *Vědecká základna a nástroje*
4. *Kapitalizace, vlastnictví a účast*
5. *Technická pomoc* [14]

Síťový operační program INTERACT II

Operační program INTERACT II je součástí cíle Evropská územní spolupráce, který navazuje na program INTERACT z předcházejícího období (2000–2006). Jde o servisní program, určený pro evropské instituce a orgány zajišťující programy evropské územní spolupráce, tj. orgány programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce (např. Společné technické sekretariáty). Veřejnost tudíž nemá možnost čerpat finanční prostředky z tohoto programu. Program spolupracuje např. s programy ESPON nebo URBACT a v rámci tohoto programu nejsou uskutečňovány nové projekty. Jeho cílem je především zvýšení efektivnosti územní spolupráce, přispění ke kvalitě územní spolupráce a podpora naplnění programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce, dále však i poskytnutí prostoru pro regiony k diskuzi o strategiích pro přeshraniční a nadnárodní regionální rozvoj. [22], [27]

2.2.2. Operační programy meziregionální a nadnárodní spolupráce

Tyto dva programy mají společné to, že oba jsou tvořeny všemi členskými státy EU a některými nečlenskými státy. Dále pak oba programy usilují o podobný cíl a tím je výměna a přenos zkušeností mezi státy nebo regiony.

Operační program meziregionální spolupráce

Do operačního programu meziregionální spolupráce jsou zapojeny všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko. Hlavním cílem programu je výměna a přenos zkušeností v různých profesních oblastech, ale i zajištění společného používání nástrojů regionálního rozvoje tak, aby se regiony dále rozvíjely. Prostřednictvím tohoto programu se usiluje o aktivnější spolupráci mezi úřady a subjekty zmíněných států, které působí na regionální nebo místní úrovni. Důležité je pamatovat si, že u tohoto typu spolupráce se může jednat i o spolupráci nesousedících regionů, jež se však zabývají stejnou či podobnou problematikou. EU na tento program poskytla ze svých fondů 321,32 milionu EUR. Zúčastněné země ze svých národních veřejných zdrojů přispějí na program celkovou částkou 83,77 milionu EUR.

Z těchto prostředků jsou financovány tři základní oblasti:

1. *Inovace a znalostní ekonomika*
2. *Životní prostředí a ochrana před riziky*
3. *Technická pomoc*

[35]

Operační program nadnárodní spolupráce

Program nadnárodní spolupráce je určen regionům, které spadají do širší geografické oblasti. Takových oblastí je celkem třináct, tzn., že stejný počet je i dílčích operačních programů. Naše republika patří jen do jednoho z nich a tím je oblast Střední Evropa. Do tohoto programu spadá také Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny. Cílem programu je především výměna a přenos zkušeností v oblasti inovací, životního prostředí, dopravní dostupnosti a zvyšování atraktivity měst a regionů. Oproti programu meziregionální spolupráce se tento program liší v tom, že snahou spolupráce je zde komplexní řešení společných problémů v rámci uceleného společně sdíleného území. Příkladem je řešení ochrany před povodněmi na řece, která protéká územím několika států.

Operační program je rozdělen na pět základních priorit:

1. *Uspadňování/umožňování inovace ve Střední Evropě*
2. *Zlepšování dostupnosti Střední Evropy a v rámci ní*
3. *Odpovědné užívání životního prostředí*
4. *Zvyšování konkurenceschopnosti a atraktivity měst a regionů*
5. *Technická pomoc* [29]

2.2.3. Operační programy přeshraniční spolupráce v ČR

V současném programovém období 2007-2013 je realizováno 5 dvoustranných Operačních programů přeshraniční spolupráce. Jedná se o spolupráci: ČR – Sasko, ČR – Bavorsko, ČR – Rakousko, ČR – Slovensko a ČR – Polsko. Poslední zmíněná spolupráce zaujímá v této práci důležité postavení, a bude o ní proto hlouběji pojednáno v samostatné kapitole. [43]

Cílem těchto programů je podpora příhraničních území v oblasti hospodářské a sociální integrace a také pomoc při odstraňování přetrvávajících bariér a posilování rozvojového potenciálu. Řídícím orgánem Operačních programů přeshraniční spolupráce v ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj. Všechny tyto programy přeshraniční spolupráce jsou financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj. [43]

Stěžejní pro projekty realizované v rámci těchto programů je, aby přeshraniční dopad z realizovaných projektů byl přínosem pro obě zúčastněné strany. Dále musí projekty zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří navzájem spolupracují minimálně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. [43]

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – Sasko

Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Sasko nahrazuje předcházející program Iniciativy společenství INTERREG IIIA ČR a Svobodný stát Sasko. Na české straně se tento program týká krajů Karlovarský, Ústecký a Liberecký. Na německé straně se této spolupráce účastní 17 regionů a 6 statutárních měst. Nadřazeným cílem této spolupráce je stálý rozvoj česko-saského dotačního území. Tento cíl je podporován prostřednictvím vytváření a realizací hospodářských, sociálních a ekologických aktivit a dále

pomocí společných strategií. Dále jsou podporovány projekty v oblastech např. zvyšování propustnosti hranice, podpory cestovního ruchu, ochrany životního prostředí apod. [34]

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko

Tento program vychází z dřívější přeshraniční spolupráce mezi těmito zeměmi v rámci Iniciativy INTERREG IIIA. Pro současné období jsou do tohoto programu zapojeny české kraje Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský. Na bavorské straně je možné získat podporu pro sousední zemské okresy a v omezené míře i na některé další. Program se zaměřuje na podporu přeshraniční hospodářské, kulturní a komunální spolupráce, dále pak na rozvoj cestovního ruchu, dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, ochrany životního prostředí apod. [30], [36]

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko

Programové území tvoří česko-rakouské příhraničí. Na české straně zahrnuje kraje Jihočeský, Jihomoravský a kraj Vysočina. Na rakouské straně pak čtyři okresy a město Vídeň. Tento program opět vychází z předcházející spolupráce v rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA. Operační program ČR – Rakousko tvoří 3 prioritní osy, a tj.: socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how; regionální dostupnost a udržitelný rozvoj a jako třetí technická pomoc. V rámci zaměření jednotlivých os jsou realizovány projekty typu: zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu, podpora spolupráce hospodářských subjektů a transferu technologií, podpora přeshraniční spolupráce územních samospráv na obou stranách hranice apod. [10]

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko

Tak jako předcházející programy i tento navazuje na předchozí přeshraniční spolupráci v rámci Iniciativy INTERREG IIIA. Z české strany je program určen pro kraje Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský, ze slovenské strany se jedná o kraje Trenčinský, Trnavský a Žilinský. Operační program obsahuje 3 prioritní osy: Podpora socio-kulturního a hospodářského rozvoje a přeshraničního regionu a spolupráce; Rozvoje dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí; Technická pomoc. V rámci tohoto programu jsou financovány projekty podobného typu jako projekty u předchozích zmíněných programů, tj. ochrana životního prostředí, rozvoj společných systémů vzdělání, podpora rozvoje digitálního obsahu apod. [37], [41]

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR

Tomuto Operačnímu programu je věnována následující kapitola.

2.3. Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR

2.3.1. Financování přeshraniční spolupráce ČR – PR v letech 1999-2006

Evropská unie finančně podporuje rozvíjení česko-polské spolupráce v jejich příhraničí od roku 1999. Nejdříve se tak dělo pomocí programu Phare CBC (Cross Border Co-operation = přeshraniční spolupráce). Program fungoval od roku 1994 a podporoval dvoustrannou přeshraniční spolupráci mezi státy střední a východní Evropy se sousedními zeměmi EU. Tento program tedy dotoval rozvoj příhraničních oblastí v nečlenských zemích EU. Zpočátku byly podporovány především investiční projekty do infrastruktury. Pro Českou republiku bylo v prvním ročníku česko-polského programu Phare CBC určeno 3 miliony EUR, v následujících letech měla Česká republika každoročně k dispozici finanční prostředky ve výši 5 milionu EUR. V roce 2003 byl program Phare CBC ukončen. [40]

Po připojení obou států k EU v roce 2004 probíhala tato podpora pomocí programu INTERREG IIIA, jehož hlavním cílem bylo rovněž odstranit negativní dopad státních hranic na rozvoj území v příhraničí. Program tvořily tři priority. První z nich se týkala rozvoje a modernizace infrastruktury přeshraničního významu (podnikatelské, turistické, dopravní a infrastruktury na ochranu životního prostředí). Zde se jednalo o investiční část programu. Druhá priorita byla zaměřena na rozvoj místní společnosti v příhraniční oblasti (rozvoj cestovního ruchu, podpora iniciativ místních komunit, rozvoj přeshraniční spolupráce a vytváření přeshraničních struktur a sítí). V tomto případě šlo o neinvestiční část programu. Poslední priorita, nazývaná Technická asistence, byla určena na projekty související s řízením, kontrolou, propagací a hodnocením programu. Na období 2004-2006 měla Česká republika v rámci česko-polské spolupráce k dispozici 16,5 milionu EUR. [7], [28]

Pro období 2007-2013 na tuto iniciativu navazuje Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR, který patří do Cíle 3 s názvem Evropská územní spolupráce. [38]

2.3.2. Charakteristika operačního programu ČR – PR

Operační program ČR – PR je určen na podporu projektů uskutečněných v oblasti příhraničí a je tvořen z české strany kraji Libereckým, Královehradeckým, Pardubickým, Olomouckým a Moravskoslezským. Z opačné strany jsou to pak regiony jeleniogórsko-wałbrzyský, opolský, rybnicko-jastrzębský a bielsko-bialský. Celková rozloha tohoto území je zhruba 48 tisíc km². [32]

Hlavním cílem je rozvoj česko-polských příhraničních regionů a přeshraniční spolupráce. Jedná se zejména o zlepšení dopravní dostupnosti v těchto regionech, ochranu životního prostředí, podporu rozvoje infrastruktury, vzdělávání, kulturních či vzdělávacích akcí, služeb cestovního ruchu apod. Konkrétně je u projektů přeshraniční spolupráce podstatný jejich dopad. Je nutné, aby byl prokazatelný přínos z projektů pro obě strany. Dále také musí zahrnovat příjemce jak z české, tak i z polské strany a jejich kooperace musí probíhat nejméně dvěma z těchto způsobů: společná příprava, společné provádění, společné využívání pracovníků a společné financování. V neposlední řadě musí být projekty postaveny na tzv. principu Vedoucího partnera. Úkolem tohoto principu je podpořit spolupráci mezi projektovými partnery. [38]

Možnost žádat o podporu z operačního programu mají kraje, obce, svazky obcí, euroregiony, organizace zřizované státem, kraji nebo obcemi, ale také nestátní neziskové organizace, vzdělávací výzkumné instituce, hospodářské komory ad. V České republice spravuje tento operační program Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, na polské straně je to pak Ministerstvo regionálního rozvoje PR. Zodpovědnými za poskytování informací o programu, spolupráci s žadateli a příjemci jsou na české straně Společný technický sekretariát se sídlem v Olomouci a rovněž kraje, které se spolupráce účastní. [32], [33]

Obr. 3.1. Podporované území pro období 2007-2013

Zdroj: www.cz-pl.eu

2.3.3. Financování operačního programu ČR – PR v období 2007-2013

Finanční prostředky na tento program v současném období plynou z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Operační program ČR – PR patří mezi regionální operační programy v rámci Cíle 3 a EU na něj vyčlenila 219,46 milionu EUR. Z národních zdrojů obou zemí by pak měly být doplněny o 38,73 milionu EUR. Pro Českou republiku připadá z fondů EU částka 103,68 milionu EUR, zbylá část je určena pro polskou stranu. [31]

V operačním programu jsou obsaženy 4 prioritní osy. Ty jsou rozděleny na logické celky, jež jsou dále uskutečňovány pomocí tzv. oblastní podpory vymezující druhy projektů, které mohou být v rámci dané prioritní osy realizovány. Operační programy posuzuje Evropská komise. [31]

Prioritní osy programu:

- *Prioritní osa I. Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik*
- *Prioritní osa II. Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu*
- *Prioritní osa III. Podpora spolupráce místních společenství*
- *Prioritní osa IV. Technická asistence*

[7]

2.4. Euroregion

Euroregion je označení pro nadnárodní typ svazků či sdružení měst a obcí, jejichž cílem je podpora a realizace projektů, jež odrážejí všechny formy spolupráce mezi smluvními stranami. Důvodem pro vznik takovýchto svazků je především snaha o odstranění nerovností mezi regiony na obou stranách hranice. Existence mezinárodních institucí a organizací, které konkrétně na evropské úrovni fungují, napomáhá k překonávání hranic a k přeshraniční spolupráci. Zpočátku byly euroregiony zaměřeny na oblast hospodářské spolupráce. V dnešní době je jejich cílem sblížovat země Evropy také ve společenském a kulturním životě. [15], [16]

2.4.1. Euroregiony v Evropě

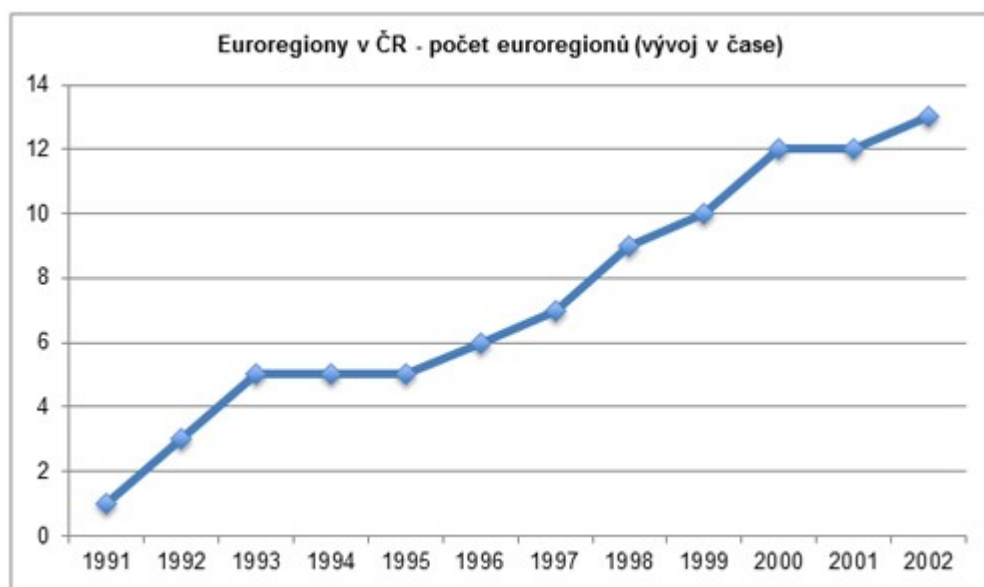
Regiony v pohraničních oblastech patří v každém státě k nejméně rozvinutým. Není to jen v důsledku jejich polohy při hranicích států, ale i v důsledku historického vývoje, např. existence bariéry, jakou byla „železná opona“. Evropské státy spolupracují na základě příhraničních kontaktů již od 50. let minulého století. Za první přeshraniční spolupráce je označena ta mezi Spolkovou republikou Německo a Nizozemskem v roce 1958, kdy vznikl první euroregion. Zde také vznikl pojem Euregio, dnes běžně užívaný pojem euroregion. Státy a regiony střední a východní Evropy se k tomuto procesu mohly připojit až po politických a ekonomických změnách na přelomu 80. a 90. let. V současnosti existuje po celé Evropě více než 180 hraničních a přeshraničních regionů a pak také osm velkých prostorů přeshraniční spolupráce. [9], [15]

2.4.2. Euroregiony v ČR

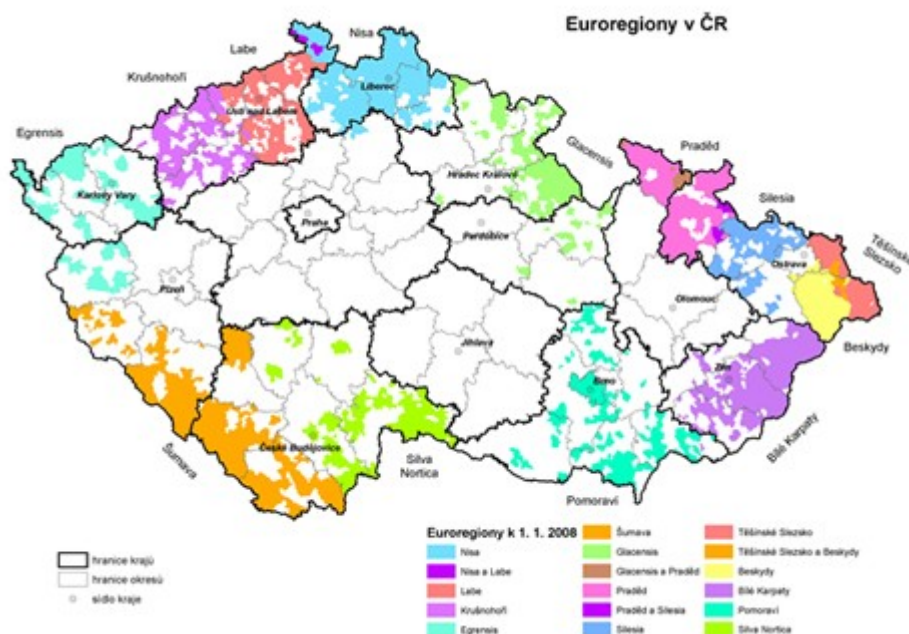
Na území České republiky vznikla první snaha o přeshraniční spolupráci mezi sousedícími zeměmi na počátku 90. let, tedy v době krátce po změně režimů. V této době se ještě nejednalo o euroregiony, ale o sdružení nebo jiné neformální spojení iniciativ. První euroregiony vznikly v období 1991 – 1993 na česko-německé hranici. Právě v Německu mají euroregiony nejdelší tradici. V roce 1991 byl jako první založen Euroregion Nisa, který zahrnoval ještě Polsko. V následujícím roce byly založeny Euroregiony Labe a Krušnohoří. V roce 1993 to byly Euroregiony Egrensis a Šumava. V případě Euroregionu Šumava jde o

trojstrannou spoluprací Německa, České republiky a Rakouska. Další zakládání euroregionů proběhlo v letech 1996 – 1998 a jednalo se o Euroregiony Glacensis, Praděd, Těšínské Slezsko a Silesia na česko-polské hranici. K nejmladším euroregionům, které vznikly v letech 1999 – 2002, se řadí ty na česko-slovenské a česko-rakouské hranici. Jedná se o Pomoraví, Beskydy, Bílé Karpaty a jako posledně založený Euroregion Silva Nortica. V České republice dnes tedy existuje 13 euroregionů. Na české straně pokrývá čtyřicet okresů, což je více než polovina území státu. [15]

Obr. 4.1. Vývoj počtu euroregionů v ČR v čase

Zdroj: Český statistický úřad, pracoviště Liberec

Zdroj: Český statistický úřad, pracoviště Liberec

2.4.3. Euroregion Silesia

Euroregion Silesia patří mezi nejmladší euroregiony na česko-polské hranici, vznikl v září roku 1998. Spolupráce jednotlivých příhraničních měst a obcí se však rozvíjela již od počátku 90. let. Název Silesia je odvozen od území, které ho z převážné části tvoří, a tj. Slezsko. Na české straně zde patří okres Opava, Bruntál (Krnovsko), Nový Jičín a Ostrava-město, což představuje 57 měst a obcí. Přidruženými členskými organizacemi jsou Slezská univerzita v Opavě, Hospodářská komora Opava, Matice slezská Opava a Místní akční skupina Opavsko. Polskou stranu pak tvoří Stowarzyszenie gmin Dorzecza Górnej Odry (Sdružení obcí povodí Horní Odry) s 19 městy a obcemi. Správním sídlem Euroregionu Silesia v České republice je město Opava, v Polské republice je to město Ratiboř. Na území tohoto euroregionu žije 778 tisíc obyvatel. [3], [19], [48]

Obě země nespojuje jen společná historie, jazykové vztahy nebo kultura, ale také politická a ekonomická situace. Všechna tato hlediska jsou dobrými podmínkami pro

intenzivní přeshraniční spolupráci. Ku prospěchu spolupráce přispívá i fakt, že mezi oběma zeměmi nejsou žádné přírodní překážky, jako např. hory či velké vodní plochy. [17]

Cílem euroregionu je vzájemná spolupráce obou zemí při řešení společných úkolů a prosazování společných cílů. V neposlední řadě se pak zaměřuje také na zajištění rovnoměrného rozvoje na tomto území. [17]

3 HISTORIE A SOUČASNOST ČESKO-POLSKÉ SPOLUPRÁCE V OPAVĚ

3.1. Historický vývoj česko-polských vztahů

Společná historie českého a polského národa sahá až do období raného středověku, do časů polského knížete Měška I. z rodu Piastovců, který se významně zasloužil o sjednocení polského státu na konci 10. století. Jeho manželkou se stala česká kněžna Doubravka a jejich svazek přispěl k utvrzení česko-polského porozumění, jež vydrželo až do kněžniny smrti. Poté však vztahy mezi Čechy a Polskem značně ochladly. Z dějin jsou známy také různé místní války a vojenské výpravy na území sousedního státu, kdy docházelo ke snahám získat český trůn a naopak k pokusům o získání polského trůnu českými vládci. [12]

Dalším historickým mezníkem bylo období husitství. Po tragické bitvě u Lipan v květnu roku 1434 našla část husitů z Čech i Slezska útočiště před pronásledováním a krutou smrtí právě v oblasti Velkopolska. To se ovšem nelíbilo poznaňským biskupům. Na husity byl vyvíjen nátlak a jejich duchovní byli pochyťáni a upáleni na hranici. V důsledku tohoto nátlaku se české obyvatelstvo pozvolna popolštilo. [11]

V době třicetileté války roku 1628 přišel do polského Lešna Jan Amos Komenský, který zde založil protestantskou společnost a stal se rektorem na místním gymnáziu. Uprchlíci z Čech a Slezska stavěli na území Velkopolska nová města a přinesli do této oblasti nové poznatky v zemědělství, obohacovali kulturu, osvětu a folklor. Přispěli také k větší náboženské snášenlivosti. [11]

Česko-polské vztahy však nebyly záležitostí pouze středověku. Například v meziválečném období roku 1923 vznikla v Poznani Společnost Polsko-československá. [11]

Z toho všeho je patrné, že Češi a Poláci k sobě měli blízko od nepaměti. Přispívá k tomu i jazyková podoba, neboť oba národy jsou slovanského původu. Nesmíme však zapomínat, že tak tomu nebylo vždy. Z historie známe i dobu, kdy mezi Čechy a Poláky panovala určitá nevraživost v důsledku sporů o území, např. spor s Těšínsko. [11]

3.1.1. Historie Opavska a Horního Slezska

Oblast Opavy a Horního Slezska byla a je k vzájemné spolupráci předurčena společným historickým vývojem. Až do roku 1742 tvořilo celé Slezsko jednotné území patřící

k zemím Koruny české. Centrem Slezska bylo do té doby město Vratislav. Od roku 1742, kdy Marie Terezie prohrála válku s pruským králem Bedřichem II. a větší část Slezska byla postoupena Prusku, se stala Opava metropolí rakouského (českého) Slezska. V důsledku tohoto rozdělení došlo k oslabení rozvoje vzájemných kontaktů nebo k úplnému přerušení. Pruské Slezsko tvořící Ratibořsko, Hlubčicko a Hlučínsko se v roce 1871 stalo součástí Německa. Rakouské Slezsko se po roce 1918 stalo součástí nově vzniklé Československé republiky. Za 2. světové války bylo Slezsko okupováno nacistickým Německem a Opava byla centrem jedné ze sudetských žup. Ani výsledek války však rozdělené území Slezska nespojil. Bývalá německá část připadla Polsku a české Slezsko bylo opět součástí Československa. Ačkoli se obě země staly v poválečném období součástí tzv. socialistického bloku, rozvoj kontaktu nepřinesl. Příhraničí bylo pečlivě střeženo a hranice bylo možné překračovat jen v místech oficiálních hraničních přechodů, kterých bylo velice málo. Z těchto důvodů byl nemožný jakýkoliv jiný kontakt obyvatel těchto zemí, třebaže to byli sousedé mající domek pár metrů od sebe. [18], [26], [46]

Zlom přinesl až rok 1989 v souvislosti s demokratickými změnami v České i Polské republice. Od tohoto roku začala skutečná česko-polská spolupráce. Jednalo se např. o navazování kontaktů mezi jednotlivými obcemi a městy a jejich následná spolupráce. Vhodným příkladem je např. spolupráce města Opavy a polské Ratiboře. K dalšímu významnému datu patří rok 2004, kdy Česká republika i Polsko vstoupily do EU a následně se zapojily do Schengenu. Tento vstup usnadnil další spolupráci mezi zeměmi. [18]

3.2. Spolupráce ČR – PR v současnosti

3.2.1. Realizace přeshraniční spolupráce s účastí města Opavy

Opava se významně zaměřuje na spolupráci s polskými městy a obcemi, což je dáno především její geografickou polohou. Tato spolupráce započala již v 90. letech minulého století, kdy došlo k otevření hranic. V roce 2011 oslavila Opava 20 let spolupráce s městem Ratiboř. K tomuto výročí byla podepsána i nová partnerská smlouva, stvrzující budoucí spolupráci mezi těmito městy. Výhodou jejich spolupráce je i blízká vzdálenost obou měst. V posledních letech byly v rámci této spolupráce podporovány projekty např. z oblasti cestovního ruchu, kultury, sportu, spolupráce škol apod. Podle koncepce zahraniční

spolupráce města Opavy budou tyto oblasti podporovány i v následujících letech. Zároveň se objevila snaha o nová témata projektů zaměřených na výměnu zkušeností. [47]

Zhruba od roku 2006 je podporován rozvoj také s polským městem Katowice, a to na základě spolupráce slezských univerzit, sídlících v obou městech. Stejně jako u spolupráce s Ratiboří jsou podporovány především oblasti kultury, mládeže a sportu a podpora potrvá i nadále. V případě Katovic je ovšem čerpání finančních prostředků z EU značně omezeno. [47]

V roce 2009 navázala Opava spolupráci rovněž s městem Żywiec. Jmenovaná města uskutečňují společné projekty především v oblasti kultury. Na tyto projekty byly čerpány finance především z Visegrádského fondu. V příštích letech vidí Opava možnou kooperaci v oblastech sportu a mládeže, jako je tomu s městy Ratiboř či Katowice. [47]

V současnosti je pro Opavu v rámci zahraničních vztahů prioritní přeshraniční spolupráce s polskými městy a obcemi, a to z důvodů: poměrně nízké náklady na tuto spolupráci, minimální jazykové překážky, malá zeměpisná vzdálenost, společná minulost a kulturní tradice a v neposlední řadě také snadnější čerpání dotací z programu přeshraniční spolupráce EU. [47]

4 PROJEKTY PŘESHraniční SPOLUPRÁCE Z ÚZEMÍ MĚSTA OPAVY A JEJICH PŘÍNOS

V rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007-2013 bylo schváleno celkem 17 projektů z území města Opavy. Z převážné části se jedná o mikroprojekty a pouze v jednom případě jde o velký projekt.

Tabulka 4.1.

Operační program přeshraniční spolupráce ČR - PR 2007-2013 **Přehled schválených projektů z území města Opavy**

Oblast podpory 3.3 - Fond mikroprojektů v Euroregionu Silesia (projekty s dotací do 30 000 EUR)

Poř.	Registrační číslo		Žadatel	Název projektu	Termín ukončení	Dotace z ERDF	
						schválená ERV v EUR	v %
1.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	440	Slezské gymnázium, Opava	SPORT TOGETHER	31.5.2009	13 547,30	85,00
2.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	512	Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava	Školní sportovní spolupráce v extrémních sportech	31.7.2009	8 749,05	85,00
3.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	370	Základní škola T.G. Masaryka, Riegrova, Opava	Společně bez hranic - vzdělání, kultura a sport	30.9.2009	20 123,69	85,00
4.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	404	HAPPY SPORT OPAVA	CZ-PL Volleyball Talents Training	31.10.2009	26 264,10	85,00
5.	CZ.3.22 /3.3.04/ 09.0	1021	JK Opava-Kateřinky	Česko-polské jezdectví	30.11.2009	26 464,75	85,00
6.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	372	Základní škola, Vrchní, Opava	Historie, sport a spolupráce	31.12.2009	22 255,55	85,00
7.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	373	Základní škola Otická, Opava	Soupeříme jen na hřišti	30.4.2010	24 190,81	85,00
8.	CZ.3.22 /3.3.04/ 08.00	406	Slezská univerzita v Opavě	SILESIA INLINE CROSS BORDER	30.6.2010	26 160,75	85,00
9.	CZ.3.22 /3.3.04/ 09.0	1253	Základní škola Englišova, Opava	Aktivně spolu	30.6.2010	16 285,37	85,00
10.	CZ.3.22 /3.3.04/ 10.0	1961	Základní škola Ilji Hurníka Opava, Ochranova 6	Sousedí jsou bratři	31.3.2012	17 481,54	85,00

11.	CZ.3.22 /3.3.04/ 10.0	1941	Statutární město Opava	Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava- Pilszcz-Kietrz	31.5.2012	7 748,60	85,00
12.	CZ.3.22 /3.3.04/ 09.0	1263	Slezské zemské muzeum	Open Gates to Silesian Museum	30.6.2012	30 000,00	84,03
13.	CZ.3.22 /3.3.04/ 11.0	2636	Ostrovid	Vidím dobře? - srovnávací studie kvality vidění u dětí v mateř. školách v regionu Racibórz a Opava	31.8.2012	17 733,55	85,00
14.	CZ.3.22 /3.3.04/ 11.0	2667	Základní škola Opava, Otická 18 - příspěvková organizace	Česko-polské tradice a obyčeje	30.9.2012	9 942,22	85,00
15.	CZ.3.22 /3.3.04/ 11.0	2627	Základní škola Opava, Vrchní 19- příspěvková organizace	Umění v pohybu	31.12.2012	20 665,20	85,00
16.	CZ.3.22 /3.3.04/ 11.0	2624	Slezské gymnázium, Opava, příspěvková organizace	CULTURE CHANGE	28.2.2013	16 883,43	85,00
Celkem						304 495,91	

Oblast podpory 1.3 - Prevence rizik

Poř.	Registrační číslo		Žadatel	Název projektu	Termín ukončení	Dotace z ERDF	
						schválená MV v EUR	v %
1.	CZ.3.22 /1.3.00/ 08.00	592	Statutární město Opava	Posílení akceschopnosti JSDH při povodních	31.5.2012	697 901,00	85,00

Zdroj: Euroregion Silesia

Rozdíly mezi mikroprojektem a velkým projektem

Podstatou realizace přeshraničních projektů je princip partnerství. Ať už se jedná o velký či malý projekt, vždy je nutné, aby byla splněna základní podmínka, a tou je účast na daném projektu alespoň jednoho partnera ze sousedního státu. U mikroprojektů je dostačující, když takovýto partner podepíše prohlášení o podpoře projektu. Zásadním rozdílem mezi malým a velkým projektem je však oblast podpory projektů. Zatímco u mikroprojektů se jedná především o projekty neinvestičního a místního charakteru, u velkých projektů jde o jeden společný celek, kterého se musí účastnit partneři z obou zemí, a jedná se zejména o investiční projekty. Dalším důležitým rozdílem je výše dotace. Mezi mikroprojekty se řadí všechny projekty, jejichž finanční prostředky z dotace EU nepřesahují 30 000 EUR. O velkém

projektu se hovoří, pokud dotace z EU přesahuje tuto částku. Žadatel o dotaci by měl také vědět, že schválené finanční prostředky z EU mu budou proplaceny až po skončení projektu. Na rozdíl od mikroprojektů jsou u velkých projektů finanční prostředky z dotace čerpány během realizace projektu. Tak či onak, u obou typů projektů musí žadatel o dotaci počítat s tím, že bude muset mít prostředky na předfinancování projektu. Žádost o dotaci má vždy předepsanou strukturu a formát. U obou typů projektů se o dotaci žádá pomocí webové aplikace Benefit7. U mikroprojektů se žádosti předkládají příslušnému euroregionu. Úspěšným projektům schvaluje dotaci Euroregionální řídicí výbor (EŘV). V případě projektů z území města Opavy jde o Euroregion Silesia. U velkých projektů se žádosti předkládají Společnému technickému sekretariátu v Olomouci (JTS) a projekty schvaluje Monitorovací výbor (MV). [7]

Všechny zmíněné i další rozdíly mezi mikroprojekty a velkými projekty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4.2. Základní rozdíly mezi mikroprojektem a velkým projektem

	MIKROPROJEKT	VELKÝ PROJEKT
Obsahová náplň projektů	Především spolupráce místních společenství a jiné neinvestiční projekty. Investiční projekty pouze v omezeném rozsahu a týkající se např. malé infrastruktury.	Všechny oblasti podpory.
Minimální výše dotace z EU	2 000 EUR	30 000 EUR
Maximální výše dotace z EU	30 000 EUR	neurčeno
Maximální míra dotace z EU	85%	85%
Maximální míra dotace z ČR	0%	5%
Maximální míra dotace z PR	10%	0%
Maximální celkové výdaje projektu	60 000 EUR	neurčeno
Jazyková verze žádosti	V jazyce žadatele.	V jazycích obou partnerů (čeština a polština).
Forma spolupráce	Možné projekty realizované pouze jedním partnerem. Postačí prohlášení o spolupráci podepsané organizací (partnerem) ze sousední země.	Všechny projekty jsou společné (předkládané v jedné česko-polské projektové žádosti).
Princip vedoucího partnera	Není povinný.	Povinný.
Převedení finančních prostředků žadateli/vedoucímu partnerovi	Po ukončení projektu.	Během realizace projektu. (každé 3 nebo 6 měsíců)
Předložení žádosti	Příslušná kancelář české/polské části Euroregionu.	Společný technický sekretariát.

Zdroj: překračujeme hranice, Evropská územní spolupráce

4.1. Příklady realizovaných mikroprojektů z území města Opavy

Důležitou součástí programů přeshraniční spolupráce jsou „fondy malých projektů“, pomocí nichž jsou finančně podporovány ty nejmenší projekty, a to především neinvestičního charakteru. Konkrétně u mikroprojektů na území města Opavy pro programové období 2007-2013 se jedná z převážné části o projekty škol. Ty se snaží zejména o rozvoj a prohlubování mezilidských vztahů, ale také třeba o rozvoj kulturních, vzdělávacích, sportovních či jiných volnočasových aktivit.

4.1.1. Projekt Historie, sport a spolupráce

Žadatel: Základní škola a Mateřská škola Opava, Vrchní – příspěvková organizace

Partner: Urząd Miasta Racibórz

Termín realizace: 1.1.2009 – 31.12.2009

Popis projektu

Spolupráce mezi ZŠ a MŠ Vrchní v Opavě a Szkoły Podstawowe v Ratiboři funguje už od roku 1998. Tento projekt byl již třetím společně realizovaným v rámci příhraniční spolupráce mezi zmíněnými školami. V průběhu roku bylo uskutečněno 8 společných aktivit. Z české strany se jednalo převážně o aktivity sportovního charakteru, např. lyžařsko-snowboardové kurzy nebo kurz netradičních a adrenalinových sportů. Polská strana se zaměřovala spíše na přiblížení historie. Na přípravě projektu se podíleli partneři obou škol a v průběhu plánování jednotlivých aktivit se uskutečnilo několik schůzek jak v Opavě, tak i v Ratiboři. Samotnou realizaci konkrétních akcí zajišťoval partner, na jehož území se akce konala. Jednalo se tedy o společný projekt, jehož se účastnily cílové skupiny obou zemí. [56], [57]

Celého projektu se účastnilo bez mála 750 osob z české strany, což bylo asi o 20 osob více, než se předpokládalo. Plánované výdaje to však neovlivnilo. Dále se tohoto projektu účastnilo 8 organizací, které jej strukturálně zajišťovaly nebo finančně podporovaly. [56], [57]

V průběhu trvání projektu Historie, sport a spolupráce o něm bylo v patřičné míře informováno jak na stránkách školy, tak i v regionálním tisku. Vydalo se 500 ks brožur s informacemi o jednotlivých akcích a materiály týkající se náležitých informací byly

označeny příslušnými logy a textem. Žákům i rodičům bylo sděleno, že jde o projekt spolufinancovaný z fondů EU. [56], [57]

Cílové skupiny a cíl projektu

Cílovou skupinou projektu Historie, sport a spolupráce byli především žáci ve věku 6-15 let a učitelé Základní školy Vrchní v Opavě a Szkoly Podstawowe v Ratiboři. Do konkrétních společných sportovních a kulturních akcí byli zapojeni i rodiče a široká veřejnost z Opavy i Ratiboře. [56]

Cílem projektu bylo upevňování a další rozvíjení dlouholeté spolupráce a snaha zapojit další generaci žáků tak, aby navázali a pokračovali ve velmi dobrých partnerských vztazích mezi oběma školami. Dalším záměrem byla podpora společných aktivit v různých oblastech, jež by vedla ke sblížení jednotlivých účastníků těchto aktivit a zároveň k odbourání jazykové bariéry a vnímání rozdílnosti jazyka jako negativa. Cílem bylo také poukázat, kolik turisticky zajímavých oblastí se nachází v česko-polském příhraničí. Právě z toho důvodu se jednotlivé aktivity uskutečňovaly v okolí příhraničí jak na české, tak i polské straně. Z toho vyplývá, že prostřednictvím jmenovaného projektu se jednalo i o podporu a rozvoj cestovního ruchu v těchto regionech. Projekt rovněž poukázal na kulturní a přírodní bohatství míst, které se zde nacházejí. [56]

Přeshraniční dopad projektu

Projekt Historie, sport a spolupráce je již ukončeným projektem a lze jej označit jako úspěšný. Bylo uskutečněno všech 8 plánovaných aktivit. Jednoznačně se jednalo o projekt, který měl přeshraniční dopad, neboť se ho účastnily cílové skupiny z obou zemí. Během konaných akcí byly děti rozdělovány do smíšených česko-polských skupin, a postupně tak navazovaly kontakty a odbourávaly své jazykové bariéry. V souvislosti s jednotlivými aktivitami dále docházelo k poznávání regionů a kultury na obou stranách. [57]

Spolupráce mezi školami pokračovala i po skončení projektu. Již následující rok byl uskutečněn společný lyžařský výcvik a jsou realizovány nebo připravovány projekty další. Z tohoto lze jednoznačně usoudit, že spolupráce zmíněného charakteru má smysl. [57]

Financování projektu

Tento projekt byl z převážné části financován z prostředků EU. Na základě žádosti o dotaci, kterou město Opava podalo a následně ji EŘV schválil v nejvyšší možné výši (tzn. 85% celkových výdajů), ji bylo možno po ukončení projektu čerpat. Jak vyplývá

z následujících tabulek, byly nakonec celkové výdaje na tento projekt o více jak 3 000 EUR nižší, než byl původně schválený rozpočet, přičemž byly realizovány všechny plánované aktivity.

Tabulka 4.3. Schválené finanční prostředky

Zdroj financování	EUR	%
Příspěvek ERDF	22 255,55	85
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	3 927,45	15
Celkem	26 183,00	100

Zdroj: Regionální informační systém (RIS), vlastní úprava

Tabulka 4.4. Skutečně vynaložené finanční prostředky

Zdroj financování	EUR	%
Příspěvek ERDF	19 465,35	85
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	3 435,07	15
Celkem	22 900,42	100

Zdroj: Euroregion Silesia (závěrečná zpráva), vlastní úprava

4.1.2. Projekt Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz

Žadatel: Statutární město Opava

Partner: Gmina Kietrz

Termín realizace: 1.5.2011 – 31.5.2012

Popis projektu

Původně se jednalo o společný projekt města Opavy, Gminy Kietrz a Gminy Baborów. V České republice zodpovídalo za zpracování projektové dokumentace úseku Opava-Oldřišov-Pilszcz-Opava statutární město Opava. To mělo za úkol zpracovat studii proveditelnosti a další nezbytnou podkladovou dokumentaci pro posouzení projektu. Polská strana, konkrétně Gminy Kietrz a Baborów, měla na starosti úsek státní hranice-Pilszcz-

Kietrz-Baborów. Jejím úkolem bylo zpracovat plán výstavby zmíněného úseku cyklistické stezky a rovněž studii proveditelnosti. [59], [60]

Původní termín projektu byl naplánován na období 1.10.2010 – 31.8.2011, a proto byly finanční prostředky na tento projekt schváleny již v září roku 2010. V lednu následujícího roku však Správce fondu mikroprojektů v České republice dostal oznámení o odstoupení Gminy Baborów z tohoto projektu. Oba zbývající partneři se dohodli, že chtějí i přesto v projektu pokračovat a že předloží svým správcům Fondů mikroprojektů žádost o změny související s odstoupením Baborówa z projektu. Hlavní změny se týkaly především jeho polské části. Bylo zapotřebí změnit především název z prvotního „Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz-Baborów“ na již platný „Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz“. Rozsah českého projektu se tedy neměnil. Dále pak bylo nutné posunout termín projektu, ten byl prodloužen na 13 měsíců. Byl zahájen až 1.5.2011 a jeho konec je naplánován na 31.5.2012. Z výše uvedeného je patrné, že tento projekt se blíží ke svému dokončení. [59], [60]

Cílové skupiny a cíl projektu

Zmíněný projekt a následné vybudování cyklistické stezky bude mít vliv na orgány veřejné správy v příhraniční oblasti, tzn. na samotné město Opava a Gminy Kietrz jakožto investory, kteří se na tomto projektu podílejí. Projekt rovněž ovlivní obyvatele měst a obcí, jichž se bude tato výstavba bezprostředně týkat. Další cílovou skupinou budou i návštěvníci tohoto regionu, kterým vybudování cyklostezky umožní aktivní trávení volného času či dovolené. [59]

Hlavním cílem projektu je, pomocí vypracované přípravné dokumentace cyklostezky Opava-Kietrz, zabezpečit do budoucna rozvoj sítě cyklistických stezek a tras na území, kterého se tato dokumentace týká. Následné vybudování cyklistické stezky bezesporu přispěje k posílení sportovně-rekreačních aktivit a cestovního ruchu na území města Opavy a Gminy Kietrz. Zároveň tak bude podpořen ekologický způsob dopravy a cyklistům z české i polské strany navíc poskytne realizace této stezky kvalitní a bezpečný dojezd do blízkých turistických oblastí obou území. [59]

Přeshraniční dopad projektu

Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz je projektem těsně před dokončením a jedná se o projekt společný. Česká i polská strana se na tomto projektu podílí kolektivní přípravou a společnou realizací. Ta spočívala v pravidelném setkávání se na

pracovních schůzkách za účasti obou partnerů projektu. Na jednotlivých jednáních se stanovil rozsah a časový harmonogram, dále předběžné možné trasy a stezky pro vybudování. Tvořily se rozpočty pro projekt na obou stranách, zajišťovaly se podklady pro podání žádosti o dotaci a byly vytvořeny projektové týmy českého a polského partnera projektu. V rámci realizace se konaly pravidelné schůzky, kde se partneři z obou zemí vzájemně informovali o průběhu realizace projektu. [59]

Uskutečnění tohoto projektu jistě přispěje k rozvoji česko-polských vztahů mezi městem Opava a Gminou Kietrz. Následná realizace projektu bude mít bezesporu příznivý vliv na rozkvět cyklistiky v této příhraniční oblasti, neboť navrhované cyklistické stezky propojí území Opavy s cyklostezkami v sousedním Polsku.

Financování projektu

Tabulka 4.5. Schválené finanční prostředky

Zdroj financování	EUR	%
Příspěvek ERDF	7 748,60	85
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	1 367,40	15
Celkem	9 116,00	100

Zdroj: Regionální informační systém (RIS), vlastní úprava

4.1.3. Projekt Česko-polské tradice a obyčeje

Žadatel: Základní škola Opava, Otická 18 – příspěvková organizace

Partner: Miasto Racibórz

Termín realizace: 1.10.2011 – 30.9.2012

Popis projektu

Již z názvu je patrné, že tento projekt je zaměřen na tradice, zvyky a svátky v Polsku a České republice. V rámci projektu se jeho tvůrci snaží v dětech prohloubit poznání a chápání rozdílnosti příprav a prožívání svátků v obou zemích. Začátkem prosince roku 2011 proběhlo první setkání dětí a pedagogů z obou škol v Opavě, kde byl projekt představen a slavnostně zahájen. Již další týden proběhlo setkání dětí a jejich učitelů v Ratiboři. Obě tato setkání měla

seznámit děti s tím, jak se slaví Vánoce v Polsku a v České republice. Při těchto návštěvách se společně zpívaly koledy u vánočního stromu, bylo přichystáno také divadelní představení žáků ze ZŠ Otická a polské děti navštívily i vánoční trhy v Opavě. Další setkání se konalo v lednu, kdy žáci a učitelé z opavské školy byly pozváni na karneval do Ratiboře. Tam proběhla krátká prezentace této jejich tradice v polském, ale i v českém jazyce. Zmíněná akce v dětech vzbudila zájem a dá se hodnotit jako vydařená. Na jaře proběhla velikonoční setkání jak v Polsku, tak i u nás. Žáci z opavské školy si pro své polské vrstevníky opět připravili divadelní představení s příslušnou tematikou. Děti pracovaly kolektivně, tak jako o Vánocích, a společně pak navštívily velikonoční výstavu. V rámci tohoto projektu proběhne v Opavě ještě tradice pálení čarodějnic. Ta je naplánována na duben a v květnu se bude konat poslední vzájemné setkání žáků a učitelů z obou škol na slavnostním ukončení projektu. [55]

Přestože projekt ještě není ukončen, je patrné, že spolupráce mezi školami je opravdu intenzivní. Je zde proto dobrý základ pro spolupráci i v budoucnu a záleží jen na příslušných organizacích, jestli v této spolupráci budou chtít i nadále pokračovat.

Cílové skupiny a cíl projektu

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou žáci ze ZŠ Otická v Opavě a Szkoły Podstawowe v Ratiboři. Jednotlivých aktivit se účastní žáci třetích a čtvrtých tříd. V divadelních představeních pak vystupují žáci pátých tříd. [55]

Hlavním cílem projektu je seznámit české děti s polskými svátky, zvyky a tradicemi a samozřejmě i polské děti s českými svátky, zvyky a obyčejí. Prostřednictvím vzájemných setkání se snaží tvůrci projektu upevnit česko-polské vztahy a zlepšit komunikaci mezi dětmi. Jelikož děti touží po vzájemné komunikaci, během společných aktivit dochází k přirozenému odbourávání jazykových bariér. Žáci se zároveň učí navazovat přátelství s dětmi jiné národnosti. Neméně důležitým cílem je vést děti k toleranci vůči jiným zvykům a obyčejům.

Přeshraniční dopad projektu

Projekt Česko-polské tradice a obyčaje je opět projektem společným. Oba partneři se na něm podílejí společnou přípravou a společnou realizací, projekt probíhá jak na české, tak i polské straně. Přínos uvedeného projektu je jistě nesporný a lze jej hodnotit jako velmi kladný, i přestože ještě není u konce. Téměř každý měsíc se koná nějaká akce z jedné či druhé školy. Jelikož se nejedná o jednorázové setkání žáků z obou škol, mohly se děti vzájemně lépe poznávat, a tvořit tak nová přátelství, která mohou i po ukončení projektu udržovat.

Docházelo zde samozřejmě i ke spolupráci pedagogických pracovníků, kteří museli všechny zmíněné aktivity naplánovat a přichystat společně. [55]

Financování projektu

Tabulka 4.6. Schválené finanční prostředky

Zdroj financování	EUR	%
Příspěvek ERDF	9 942,22	85
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	1 754,51	15
Celkem	11 696,73	100

Zdroj: Regionální informační systém (RIS), vlastní úprava

4.2. Příklad realizovaného velkého projektu pro období 2007-2013

V programovacím období 2007-2013 se mezi velké projekty realizované z území města Opavy řadí pouze jeden projekt. Tato skutečnost je dána především tím, že realizace takového projektu je jak finančně, tak i technicky velmi náročná. O to víc je důležité, aby podobné projekty nakonec splnily plánované cíle. Z mého pohledu se tak v případě projektu Posílení akceschopnosti JSDH při povodních stalo. Tento projekt mě osobně velmi zaujal a myslím si, že by projektů tohoto zaměření mohlo být více. [58]

4.2.1. Projekt Posílení akceschopnosti JSDH při povodních

Vedoucí partner: Statutární město Opava

Partneři: Gmina Branice, obec Brumovice, obec Holasovice

Termín realizace: 1.6.2009 – 31.5.2012

Popis projektu

Tento projekt je zaměřen především na ochranu proti povodním podél řeky Opavy. Město Opava jej realizuje ve spolupráci s obcemi Brumovice a Holasovice na české straně a na polské straně s Gminou Branice. V programovém období 2007-2013 se jedná o jediný

velký projekt z území města Opavy. Rostoucí počet mimořádných událostí v minulých letech způsobený přírodními vlivy, jako např. povodněmi, sněhovými kalamitami atd. v této oblasti, přiměl zmíněné obce k rozhodnutí o nutnosti dovybavení jednotek sboru dobrovolných hasičů speciální technikou a rekonstrukcí hasičských zbrojnic. Nejednou se potvrdil fakt, že řešení především povodňové situace v oblasti podél řeky Opavy se neobejde bez spolupráce jednotek z obou stran hranice. Z toho jasně vyplývá, jak důležitá je vzájemná kooperace mezi českou a polskou stranou. Součástí projektu je i zpracování plánu pravidelných společných cvičení a společné závěrečné setkání, které má zúčastněné seznámit s výstupy projektu. Jelikož by obce ani samotné město nemělo dostatek finančních prostředků na uskutečnění tohoto projektu, rozhodly se jej realizovat prostřednictvím Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR pro období 2007-2013. V rámci zmíněného operačního programu je možné získat dotaci z EU, a financovat tak až 85% celkových nákladů na projekt. [58]

Jelikož se jedná o projekt těsně před dokončením, byly již městu Opava předány v rámci projektu tři zásahové vozy, a to pro hasičské jednotky městských částí ve Vávrovicích, na Palhanci a v Malých Hošticích. Rovněž obec Holasovice převzala pro svou jednotku dobrovolných hasičů jeden hasičský automobil včetně povodňového příslušenství. V rámci tohoto programu byla dále rekonstruována také hasičská zbrojnice v Holasovicích. Součástí projektu byl i nákup cisternové automobilové stříkačky včetně povodňového příslušenství pro obec Brumovice a rekonstrukcí prošla též místní hasičská zbrojnice. Na polské straně se v rámci projektu dostalo i na Gminu Branice, která převzala tři hasičské automobily a tři lodě pro práci především při povodních. [58]

Cíle projektu

V rámci projektu Posílení akceschopnosti JSDH při povodních bylo hlavním cílem zabezpečit potřebné technické prostředky, jež by navazovaly na prostředky stávající, a to jak na české, tak i polské straně. Bylo rovněž žádoucí, aby jejich úroveň byla u všech partnerů stejná, a mohly tak být bez problému nasazeny při různých mimořádných událostech, zvláště při povodních. [58]

Jelikož je projekt těsně před dokončením a stanovené cíle byly naplněny, lze jej hodnotit jako vydařený. Specifické cíle, mezi něž patří především nákup speciální hasičské techniky a speciálního povodňového vybavení nebo rekonstrukce hasičských zbrojnic, proběhly úspěšně. [58]

Financování projektu

Tabulka 4.6. Schválené finanční prostředky

Zdroj financování	EUR	%
Příspěvek ERDF	697 901,00	85
Finanční prostředky z rozpočtu obcí	123 159,00	15
Celkem	821 060,00	100

Zdroj: Regionální informační systém (RIS), vlastní úprava

4.3. Celkové zhodnocení a přínos projektů přeshraniční spolupráce

V poslední kapitole o projektech přeshraniční spolupráce jsem se věnovala projektům, které byly nebo ještě jsou realizovány na území města Opavy v rámci programovacího období 2007-2013. Statutární město Opava některé projekty, např. projekt týkající se přípravné dokumentace cyklistické stezky na česko-polském pomezí, sama iniciovala nebo velkou část projektů finančně podporovala. Jelikož z převážné části se jednalo o projekty škol, těžko by si nějaká z nich byla schopna projekt financovat sama. Přestože dotace z EU pokrývají převážnou část nákladů, je to i tak pro samotné školy jako příspěvkové organizace nemyslitelné bez finanční účasti města.

Na ukázkou jsem v dané kapitole vybrala několik příkladů projektů, které dle mého názoru dokazují, jak různorodé činnosti se mohou v rámci podpory přeshraniční spolupráce realizovat. V podkapitole o mikroprojektech jsem vybrala dva projekty dvou opavských škol. Obě tyto školy spolupracovaly se školami v Ratiboři, každá z nich však měla odlišnou formu spolupráce. V projektu Historie, sport a spolupráce se jeho tvůrci zaměřili především na sportovní aktivity, které jsou pro dnešní mládež velmi atraktivní. Tímto způsobem chtěli přirozenou cestou vytvořit podmínky pro navazování kontaktů mezi dětmi z obou zemí. V projektu Česko-polské tradice a obyčejů pak autoři vsadili na zvyky a obyčejy vycházející ze stejného původu obou národů. I zde byla zvolena velmi zajímavá forma, pomocí níž mohly děti navázat kontakty se svými vrstevníky z jiné země. Vzájemné navštěvování účastníků obou škol v rámci projektu o vánočním či velikonočním období přispělo jistě k jejich dalšímu obohacení. Málokdy má možnost dítě poznat kulturu a zvyky jiných národů. Oba tyto

projekty se dle mého názoru dají hodnotit jako velmi vydařené. V rámci projektu Historie, sport a spolupráce i projektu Česko-polské tradice a obyčeje byly naplněny všechny stanovené cíle. Oba projekty měly velmi dobrou odezvu zejména z řad dětí. Myslím si, že důkazem toho, že takováto spolupráce má smysl, je skutečnost, že i po skončení projektu jsou školy v kontaktu a plánují další setkání. Tím může nadále pokračovat prohlubování česko-polských vztahů.

Dalším zajímavým projektem, který jsem zmínila ve své práci, byl projekt týkající se projektové dokumentace cyklistické stezky, která by měla vést z Opavy do Gminy Kietrz. Na rozdíl od předešlých dvou projektů je autorem tohoto projektu na české straně přímo město Opava. I přes počáteční komplikace, kdy v průběhu projektu odstoupil jeden z polských účastníků, se v projektu i nadále pokračuje. Dle mého názoru je budoucí realizace této cyklostezky velkým přínosem pro zdejší česko-polské příhraničí. Jak město Opava, tak i Gmina Kietrz by mohly být vnímány jako turistické cíle této oblasti. Jelikož se však jedná o projekt ještě neukončený, je těžké jej v tuto chvíli hodnotit.

Posledním projektem, kterým jsem se ve své práci zabývala, je jediný velký projekt na území města Opavy v současném programovém období. Tento projekt se týká posílení akceschopnosti dobrovolných hasičů při povodních. Přestože projekt ještě není ukončen, domnívám se, že již v tuto chvíli je možné hodnotit jej jako velmi úspěšný. Především díky schválené dotaci z EU, která se převážnou měrou podílela na spolufinancování projektu, bylo nakoupeno plánované hasičské vybavení a rekonstruovány hasičské zbrojnice. Tento projekt považuji ze všech realizovaných projektů jako nejvíce smysluplný, neboť přispěje k lepší ochraně obyvatel tohoto regionu.

5 ZÁVĚR

Tato závěrečná kapitola je shrnutím a zhodnocením získaných a následně zpracovaných poznatků a informací. Bakalářská práce se zabývala přeshraniční spoluprací v České republice, a to konkrétně česko-polskou kooperací s účastí města Opavy. Významným posunem v této oblasti byl rok 2004, kdy Česká republika i Polsko vstoupily do EU, a dále rok 2007, kdy se obě země staly součástí schengenského prostoru a díky tomu mohli občané těchto států překračovat hranice bez hraničních kontrol.

Cílem práce bylo zhodnotit přínos česko-polské přeshraniční spolupráce. Na konkrétních příkladech, které jsem uvedla ve své práci, je patrný a jistě nezpochybnitelný přínos z této spolupráce jak pro samotné účastníky projektů, tak i pro oblast Opavy jako celku. Za hlavní přínos považuji především rozvoj česko-polských vztahů díky těmto projektům, kdy jejich účastníci spolu vzájemně spolupracují, ať už na úrovni spolupráce dětí v rámci projektů škol nebo na úrovni komunikace představitelů obou partnerských měst v rámci projektu týkajícího se třeba výstavby cyklostezky. Dle mého názoru stále rostoucí počet žádostí o dotace v rámci operačních programů na jednotlivé projekty jen dokládá zájem organizací o tuto spolupráci.

Přeshraniční spolupráce s sebou ale přináší také určité překážky. Příkladem mohou být administrativní a legislativní problémy, jakými jsou například odlišné pravomoci obcí a měst v každém státě, což může vést k určitým rozporům při realizaci projektů. Další překážku vidím ve vzájemném negativním vnímání mezi oběma národy, a to v důsledku historických událostí, které se udály na česko-polském pomezí. Tyto předsudky dle mého názoru už ale nejsou tak patrné, jako tomu bylo ještě před pár lety. Další překážka, kterou nesmím opomenout, je jazyková bariéra. Paradoxem dnešní doby je, že ačkoliv máme umožněn bezproblémový pohyb mezi státy EU, Češi rozumí polsky mnohem méně než za dob, kdy byly hranice „zavřené“. Z mého pohledu je tato skutečnost patrná i ze strany Polska na český jazyk.

Co se týče podpory projektů přeshraniční spolupráce ze strany státu, ten se finančně na realizaci mikropjektů nepodílí vůbec a na velké projekty přispívá maximálně do výše 5% celkových výdajů. Především je to proto, že tyto projekty jsou podporovány z fondů EU, a to až do výše 85% celkových výdajů na projekt. Domnívám se, že ze strany občanů projekty

přeshraniční spolupráce podporovány jsou, avšak informovanost občanů je nedostatečná.
V této oblasti shledávám značné mezery.

Seznam použité literatury

Knihy

[1] HALÁSKOVÁ, Martina. *Využívání předvstupních fondů EU pro potřeby regionů soudržnosti*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská, 2003, 139 s. ISBN 80-248-0395-X.

[2] KAŇA, Radomír. *Evropská unie A*. 2., upr. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2010, 162 s. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-248-2202-0.

[3] NOVOTNÁ GALUSZKOVÁ, Jana, Daria KARDACZYŃSKA a Magdalena SIARA. *Euroregion Silesia*. 1. vyd. Racibórz: Wydawnictwo i Agencja Informacyjna WAW Grzegorz Wawoczny, 2009. 102s. ISBN 978-83-89802-82-8.

[4] POTLUKA, Oto. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Vyd. 1. V Praze: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2003, 198 s. ISBN 80-866-8402-4.

Brožury

[5] *Evropská unie regionům*. 1. české vyd. Praha: Delegace Evropské komise v České republice, 2002, 46 s. ISBN 80-238-8523-5.

[6] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Průvodce fondy Evropské unie*. Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2004, 145 s.

[7] NOVOTNÁ GALUSZKOVÁ, Jana a Daria KARDACZYŃSKA. *INTERREG IIIA CZ - PL: Fond mikroprojektů*. Opava: Euroregion Silesia-CZ, 2008, 25 s.

[8] SPOLEČNÝ TECHNICKÝ SEKRETARIÁT. *Překračujeme hranice: Evropská územní spolupráce v česko-polském příhraničí*.

[9] Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony: Evropský pohled a situace v Česku. *Geografické rozhledy*. 2000-2001, č. 1.

Internetové zdroje

[10] Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007-2013. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/9b7e80b6-edf1-4526-9047-f39f0fa833b6/Cil-Evropska-uzemni-spoluprace-Rakousko---Ceska-re>

[11] Češi a Poláci. *Ksp.republika.pl* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://ksp.republika.pl/cesi.htm>

[12] Doubravka. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Doubravka_%28kn%C4%9B%C5%BEna%29

- [13] Espon 2013. *EurAktiv.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/eu4you/espon-2013>
- [14] Espon 2013. *Strukturální fondy EU* [online]. 2010 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/315f1db6-9a43-4563-85f0-e086cce7e50c/ESPON-2013>
- [15] Euroregiony. *Evropská komise* [online]. 2007 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm
- [16] Euroregion. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Euroregion>
- [17] Euroregion Silesia. *Opava* [online]. 1998-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.opava.infomorava.cz/tema/tema.phtml?id=578>
- [18] Euroregion Silesia - smlouva a spolupráci. *Euroregion Silesia* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=euroregion-silesia-smlouva-o-spolupr%C3%A1ci
- [19] Euroregion Silesia. *Veřejná správa* [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/euroregion-silesia-11660/>
- [21] Evropský fond pro regionální rozvoj. *Euroskop.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>
- [22] Evropská územní spolupráce. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>
- [23] Fond soudržnosti. *Euroskop.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8631/sekce/fond-soudrznosti/>
- [24] Fondy Evropské unie. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>
- [25] Historie euroregionů v ČR. *Benchmarkingová analýza Euroregionu Nisa* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.ern.cz/analiza/ern_cz/cz/?D=3
- [26] Historie města. *Statutární město OPAVA* [online]. 2007 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=12700>
- [27] Interact II. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/I/Interact-II>
- [28] INTERREG IIIA ČR - PR. *Euroregion Silesia* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-interreg-III-o-programu2

[29] OP Nadnárodní spolupráce. *EurAktiv.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/eu4you/op-nadnarodni-spoluprace-program>

[30] OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko. *BusinessInfo.cz* [online]. 1997-2011 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/preshranicni-spoluprace/op-preshranicni-spoluprace-cr-bavorsko/1001636/42385/>

[31] OP Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007-2013. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/OP-Preshranicni-spoluprace-Ceska-republika---Polsk>

[32] OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko. *BusinessInfo.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/preshranicni-spoluprace/op-preshranicni-spoluprace-cr-polsko/1001636/42449/>

[33] OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko. *EurAktiv.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/eu4you/op-preshranicni-spol-cr-polsko>

[34] OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko. *BusinessInfo.cz* [online]. 1997-2011 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/preshranicni-spoluprace/op-preshranicni-spoluprace-cr-sasko/1001636/42453/>

[35] Operační program meziregionální spolupráce. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f7d48c79-532a-407a-b373-95bd79035231/OP-Meziregionalni-spoluprace>

[36] Operační program přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/O/Operacni-program-Preshranicni-spoluprace-CR---Bavo>

[37] Operační program přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko. *Europroject* [online]. 2011 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/54-operan-program-peshranin-spoluprce-cz-a-sk>

[38] Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika na období 2007-2013. *Euroregion Silesia* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-cil3-OPPS

[39] Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU (HSS). *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/P/Politika-hospodarske-a-socialni-soudrznosti-EU-%28HS>

[40] Program ČR - PR. *Euroregion Silesia* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=programy-EU-PHARE-CBC-program-CR-PR

- [41] Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007-2013. *Strukturální fondy EU* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/0ea2b4d2-1977-417e-ad86-3b15b82e59ed/Program-preshranicni-spoluprace-Slovenska-republik>
- [42] Programy Evropských strukturálních fondů. *Správa dotací.eu* [online]. 2010-2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.sprava-dotaci.eu/fondy-eu/programy-esf.aspx>
- [43] Přeshraniční spolupráce. *BusinessInfo.cz* [online]. 1997-2011 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/preshranicni-spoluprace/1001636/>
- [44] Regionální politika. *Europa* [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: http://europa.eu/pol/reg/index_cs.htm
- [45] Regionální politika. *Euroskop.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- [46] Slezsko. *Slovane* [online]. 2001-2009 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://slovane.ic.cz/slovane/slezsko/slezsko.htm>
- [47] Priority a směřování zahraniční spolupráce Statutárního města Opavy. *Statutární město OPAVA* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.opava-city.cz/assets/zx/radnice/priority_a_smerovani_zs_1.pdf
- [48] Statistické údaje o Euroregionu Silesia. *Euroregion Silesia* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=euroregion-silesia-statistika
- [49] Strukturální fondy. *EurAktiv.cz* [online]. 2004-2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/strukturalni-fondy>
- [50] Tři cíle. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/how/index_cs.cfm#
- [51] Ústřední pojmy regionální politiky EU. *Středoevropské politické studie* [online]. 2003-2012 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=192>
- [52] Územní vymezení. *Cz-pl.eu* [online]. 2012 [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.cz-pl.eu/uzemni-vymezeni.html>
- [53] Základní legislativa regionální politiky v ČR. *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. [cit. 2012-05-09]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/zakladni-legislativa-regionalni-politiky-v-cr.html>
- [54] Zásady regionální politiky ČR. *Businessinfo.cz* [online]. 1997-2011 [cit. 2012-05-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/zasady-regionalni-politiky-cr/1001179/46053/>

Interní materiály sekretariátu Euroregion Silesia

- [55] EUROREGION SILESIA. *Česko-polské tradice a obyčaje: Projektová žádost*. Opava, 2011.
- [56] EUROREGION SILESIA. *Historie, sport a spolupráce: Projektový list*. Opava, 2008.
- [57] EUROREGION SILESIA. *Historie, sport a spolupráce: Závěrečná práce*. Opava, 2010.
- [58] EUROREGION SILESIA. *Posílení akceschopnosti JSDH při povodních: Projektová žádost*. Opava, 2008.
- [59] EUROREGION SILESIA. *Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz-Baborów: Projektová žádost*. Opava, 2010.
- [60] EUROREGION SILESIA. *Přípravná dokumentace cyklistické stezky Opava-Pilszcz-Kietrz-Baborów: Rozhodnutí EŘV o změně projektu*. Opava, 2011.

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ESPON	European Spatial Planning Observation Network Evropská monitorovací síť pro územní rozvoj a soudržnost
ERGF	European Regional Development Fund Evropský fond regionálního rozvoje
ĚRV	Euroregionální řídicí výbor
ES	Evropské společenství
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Evropská měna EURO
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
INTERREG	Iniciativa Společenství
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠ	Mateřská škola
MV	Monitorovací výbor
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics Nomenklatura územních statistických jednotek
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PHARE CBC	Poland and Hungary: Action for the restructuring of the economy – Cross Border Co-operation Program přeshraniční spolupráce
PR	Polská republika
ROP	Regional operational programmes Regionální operační program
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě, 10. května 2012

Milena Skazíková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Uhlířov 5

747 84 MELČ

Seznam příloh

Příloha 1: Hasičská zbrojnice v Holasovicích před rekonstrukcí

Příloha 2: Hasičská zbrojnice v Holasovicích po rekonstrukci

Příloha 3: Nové hasičské automobily pro městské obvody Opavy

Příloha 4: Zimní lyžařský výcvik v rámci projektu Historie, sport a spolupráce

Příloha 5: Vánoční setkání dětí obou škol v rámci projektu Česko-polské tradice a obyčeje